

СУБСТИТУЦІЯ В ХУДОЖНЬОМУ ТЕКСТІ

Сучасні особливості спілкування вимагають від комунікантів пошуку способів стислого викладу подій та опису явищ. Одним з таких шляхів є використання нових номінативних одиниць – інформаційних та «спрощених» мовних знаків, тобто субституція. Субституція не лише є характерною особливістю сучасної англійської мови, але також є її яскравим феноменом.

Явище субституції здійснюється за допомогою слів-субститутів, які забезпечують точність та економію мови, а також різноманітність засобів вираження та уникання багаторазових повторень одних і тих самих слів. Субститути також сприяють більш чіткому вираженню комунікативної значущості кожного члена речення та забезпечують когерентність тексту.

Найпоширенішим типом субституції в художньому тексті є займенникова субституція, де в ролі слів-субститутів найчастіше виступають особові та присвійні займенники, які заміщають іменник, відносні займенники, які заміщають іменник або займенник, вказівні займенники, які заміщають іменник у формі однини чи множини, а також можуть вживатись замість простого, складного речення та послідовності простих речень. До субститутів, які здатні заміщати цілі речення відноситься субститути *so* та *which*, які належать до групи синтаксичних субститутів і можуть виступати замість простого, підрядного та складнопідрядного речення, наприклад: *“If Mrs. Ford was a well-known writer I thought it as well to ascertain the fact before I spoke to her. – Yes, I guess so”*.

Особливе місце в системі займенникової субституції займає займенник *one*, особливістю якого є те, що він зазвичай вживається з детермінантом: *“I left London next day, and I forgot about Polo till a little while ago, when I was dining with another one, who was in England on short leave”*.

Окрім займенників словами-субститутами можуть бути також іменники, прикметники та дієслова. Так субститутами виступають такі широко-значні іменники як *thing, fact, stuff, idea*, які заміщують цілу ситуацію описану попередньо і позначають широкий спектр предметів і явищ. З класу прикметників, до слів-субститутів відносяться *the latter i the former*. Вони зазвичай вживаються в парі замість двох іменників, однак вони можуть використовуватись і окремо один від одного, якщо автора цікавить лише перший або лише останній з усіх осіб, предметів, явищ, згаданих раніше.

Щодо дієслів-субститутів, то сюди відносяться як модальні дієслова, так і допоміжні, а також дієслова-зв'язки. Вони вживаються в коротких відповідях, заміщуючи самостійне дієслово або підтверджуючи висловлення. Субститутом може виступати і частка *to* без інфінітива.

Таким чином, субституція обумовлює когерентність художнього тексту, тобто його внутрішню цілісність та єдність. Субституція забезпечує стислість, лаконічність, точність мови та полегшує її сприйняття, допомагаючи уникнути повторів, громіздкості і тавтології, в якій виражена змистовна надмірність.

Науковий керівник: Крилова Т.В., канд. філол.н., доц.